

О. М. Лошчихін,
д. ю. н., професор,
професор кафедри теоретико-правових дисциплін, Державний податковий університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9689-1650>
О. В. Кутовий,
аспірант, Державний податковий університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-7833-571X>

DOI: 10.32702/2306-6814.2023.18.188

ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ДЕРЖАВНУ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНУ ПОЛІТИКУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

О. Loshchikhin,
Doctor of Law, Professor,
Professor of the Department of Theoretical and Legal Disciplines, State Tax University
О. Kutovyi,
Postgraduate student, State Tax University

FACTORS INFLUENCING THE STATE INNOVATION AND INVESTMENT POLICY AT THE REGIONAL LEVEL

Удосконалено класифікацію внутрішніх та зовнішніх чинників, що впливають на державну інноваційно-інвестиційну політику на регіональному рівні, систематизація яких, на відміну від традиційних підходів, відрізняється їх поділом за галузевою ознакою (сільське господарство, харчова промисловість, хімічне виробництво, виробництво будівельних матеріалів, обробна промисловість), масштабу бізнесу (великий, середній та малий) та статусу інвестора (державні та іноземні інвестори), що дозволило диференціювати механізми підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності з пріоритетних галузей та обґрунтувати заходи щодо залучення інвесторів до інноваційно-інвестиційної діяльності на регіональному рівні.

Для реалізації державної інноваційно-інвестиційної політики на регіональному рівні пропонується за рахунок розвитку перспективних великих центрів забезпечити прискорення економічного, науково-технологічного та інноваційного розвитку регіонів.

Для забезпечення даних заходів запропоновано низку факторів, якими повинні керуватися інвестори при виборі інноваційно-інвестиційної діяльності регіональної системи для реалізації інвестиційних проєктів, а також розроблено заходи підтримки підприємств інноваційно-інвестиційної діяльності за регіонами (як у інноваційно-інвестиційній фазі, так і у процесі здійснення операційної діяльності).

Розроблено фактори інноваційно-інвестиційної привабливості, механізми підтримки та заходи залучення великих інвесторів регіональної системи.

Заходами щодо розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності регіональної системи є: адресна робота з найбільшими галузевими інвесторами; проведення зустрічей та "круглих столів" з представниками бізнесу; координація українських та міжнародних галузевих виставок, презентація конкурентних переваг регіону, встановлення контактів з великими інвесторами та організація прямого каналу зв'язку з органами публічного управління регіону.

Розроблено фактори інноваційно-інвестиційної привабливості, механізми підтримки та заходи залучення інвесторів до середнього та малого бізнесу регіональної системи.

Політика органів публічного управління при "виході" малих та середніх підприємств на великі торгові мережі та інші канали дистрибуції буде грати визначальну роль. Для середніх підприємств також має значення можливість отримання державного замовлення на постачання товарів та послуг, прозорість та неупередженість конкурсного відбору, оскільки дана можливість дозволить забезпечити стабільний обсяг виробництва та реалізації продукції. При виході на ринок свобода від тиску зі сторони перевіряючих інстанцій та відсутність штучних монополій також є значними чинниками. Крім того, враховується територіальна доступність постачальників та вартість доставки необхідних виробництву ресурсів.

З метою залучення великих інвесторів у процесі реалізації державної інноваційно-інвестиційної політики, органам публічного управління на рівні регіону необхідно концентрувати зусилля на індивідуалізацію діяльності з інвесторами, брати участь у національних та зарубіжних галузевих виставках, створювати контакти та забезпечувати для інвесторів шляхи безпосередньої взаємодії.

Першочерговим фактором, що впливає на вибір інноваційно-інвестиційної привабливості закордонними компаніями того чи іншого регіону, є обсяг та перспективи розвитку споживчого ринку, а також розвинена інфраструктура та наявність кваліфікованих фахівців та техніків зі знанням іноземних мов.

The classification of internal and external factors affecting the state innovation and investment policy at the regional level has been improved, the systematization of which, in contrast to traditional approaches, is distinguished by their division by branch (agriculture, food industry, chemical production, production of construction materials, manufacturing industry) , scale of business (large, medium and small) and investor status (state and foreign investors), which made it possible to differentiate the mechanisms for supporting innovation and investment activities from priority industries and justify measures to attract investors to innovation and investment activities at the regional level.

To implement the state innovation and investment policy at the regional level, it is proposed to accelerate the economic, scientific, technological and innovative development of the regions through the development of promising large centers.

To ensure these measures, a number of factors that investors should be guided by when choosing innovation and investment activities of the regional system for the implementation of investment projects are proposed, as well as measures to support enterprises of innovation and investment activities by region have been developed (both in the innovation and investment phase and in the process of implementation operational activities).

Factors of innovation and investment attractiveness, support mechanisms and measures to attract large investors of the regional system have been developed.

Measures for the development of innovation and investment activities of the regional system are: targeted work with the largest industry investors; holding meetings and "round tables" with business representatives; coordination of Ukrainian and international industry exhibitions, presentation of competitive advantages of the region, establishment of contacts with large investors and organization of a direct communication channel with public administration bodies of the region.

Factors of innovation and investment attractiveness, support mechanisms and measures to attract investors to medium and small businesses of the regional system have been developed.

The policy of public administration bodies will play a decisive role in the "exit" of small and medium-sized enterprises to large trade networks and other distribution channels. For medium-sized enterprises, the possibility of obtaining a state order for the supply of goods and services, transparency and impartiality of competitive selection is also important, since this possibility will ensure a stable volume of production and sale of products. When entering the market, freedom from pressure from inspection bodies and the absence of artificial monopolies are also significant factors. In addition, the territorial availability of suppliers and the cost of delivery of resources necessary for production are taken into account.

In order to attract large investors in the process of implementing the state innovation and investment policy, public administration bodies at the regional level need to concentrate their efforts on individualizing activities with investors, participate in national and foreign industry exhibitions, create contacts and provide investors with ways of direct interaction.

The primary factor affecting the choice of innovation and investment attractiveness by foreign companies of a particular region is the scope and prospects for the development of the consumer market, as well as developed infrastructure and the presence of qualified specialists and technicians with knowledge of foreign languages.

Ключові слова: державна інноваційно-інвестиційна політика, інноваційний розвиток регіонів, регіональний рівень, чинники впливу.

Key words: state innovation and investment policy, innovative development of regions, regional level, influencing factors.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Необхідність виявлення факторів, що впливають на державну інноваційно-інвестиційну політику на регіональному рівні, очевидна для різних типів інвесторів в умовах модернізації, в основі якої лежать такі основні положення:

- орієнтація на потенційного інвестора регіональної системи;
- використання принципу системності;
- застосування принципу комплексності при виборі обґрунтованого кола основних показників інноваційно-інвестиційної привабливості регіональної системи;
- акумуляція показників інноваційно-інвестиційної привабливості регіональної системи.

Повномасштабна збройна агресія росії проти України спричинила значні диспропорції у розвитку регіонів і в тому числі і в їх інноваційно-інвестиційному розвитку. Внаслідок зазначеного відбулася вимушена внутрішня міграція біженців з окупованих територій до прилеглих регіонів. Унаслідок мобілізації персоналу відбулося послаблення кадрового потенціалу підприємств, включаючи інноваційно-активні підприємства. Унаслідок послаблення візового режиму відбулася зовнішня еміграція населення України. Також відбулася релокація підприємств до західних областей України. Відбувся відтік як внутрішніх так і іноземних інвесторів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Значний внесок у розробку теоретичних аспектів проблеми розвитку державної інноваційно-інвестиційної політики на регіональному рівні, виявлення основних тенденцій, закономірностей та особливостей інноваційно-інвестиційної політики внесли такі вчені, як

K.J. Arrow, G. Mensch, J.A. Schumpeter, C. Freeman, J. Schmookler, Грод М. [1], Резнікова Н. [1], Урба С. [2], Червона О. Ю. [2], Бутко М. [3], Зеленський С. [3], Акименко О. [3].

Проте сучасні дослідження здебільшого не розкривають достатньо сутність категорій "інноваційно-інвестиційна діяльність" та "інноваційно-інвестиційна політика". Нині все ще не сформовані механізми реалізації державної інноваційно-інвестиційної політики на регіональному рівні. Віддаючи належне значному внеску та результатам досліджень вчених та фахівців у цій галузі, слід зазначити, що питання визначення чинників впливу на державну інноваційно-інвестиційну політику на регіональному рівні досі продовжують залишатися предметом наукового пошуку.

МЕТА СТАТТІ

Мета статті полягає в удосконаленні класифікації внутрішніх та зовнішніх чинників, що впливають на державну інноваційно-інвестиційну політику на регіональному рівні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для усунення зазначених розбіжностей інноваційно-інвестиційної діяльності на регіональному рівні систематизовано фактори, що впливають на державну інноваційно-інвестиційну політику, за низкою критеріальних ознак (рис. 1).

Подібна систематизація дозволяє найповніше визначити сукупність чинників інноваційно-інвестиційної привабливості регіональних систем, а також диференціювати механізми підтримки та заходи щодо залучення інвесторів для кожного типу галузей у цілях виявлення достатності поточних форм підтримки та визначення наступних напрямів розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності економічної системи.

Для реалізації державної інноваційно-інвестиційної політики на регіональному рівні пропонується за рахунок розвитку перспективних великих центрів забезпечити прискорення економічного, науково-технологічного та інноваційного розвитку регіонів (рис. 2).

Для забезпечення даних заходів запропоновано низку факторів, якими повинні керуватися інвестори при виборі інноваційно-інвестиційної діяль-

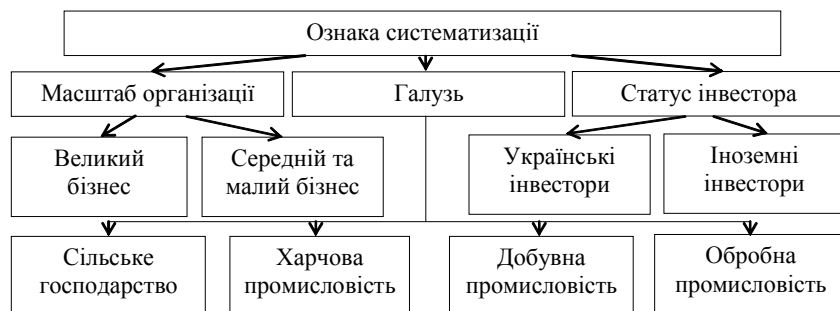

Рис. 1. Ознаки систематизації чинників, що впливають на державну інноваційно-інвестиційну політику на регіональному рівні

ності регіональної системи для реалізації інвестиційних проектів, а також розроблено заходи підтримки підприємств інноваційно-інвестиційної діяльності за регіонами (як у інноваційно-інвестиційній фазі, так і у процесі здійснення операційної діяльності).

Розроблено фактори інноваційно-інвестиційної привабливості, механізми підтримки та заходи залучення великих інвесторів регіональної системи.

Отже, факторами інноваційно-інвестиційної привабливості регіональних систем є:

- прозорість процедур погодження та надання підтримки при реалізації масштабних інвестиційних проектів для ефективного планування;
- наявність швидких та ефективних за вартістю форм підтримки;
- наявність особливих умов здійснення інвестиційної та виробничої діяльності;
- наявність достатньої кількості трудових ресурсів;

- створення ефективних каналів комунікації між владою та бізнесом;
- відсутність недобросовісної конкуренції та тиску з боку влади та бізнесу при виборі контрагентів.

Механізмами підтримки великих інвесторів є:

- наявність інформації про необхідні процедури та інстанції, вартості та терміни реалізації проекту, механізми "єдиного вікна";
- скорочення термінів винесення рішення про надання підтримки;
- створення інвестиційних майданчиків (промислові парки, інноваційні парки), режимів найбільшого сприяння;
- формування замовлень на підготовку спеціалістів вже на передінвестиційній фазі реалізації проекту;
- забезпечення прямого доступу до органів публічного управління регіону.

Заходами щодо розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності регіональної системи є:

- адресна робота з найбільшими галузевими інвесторами;
- проведення зустрічей та "круглих столів" з представниками бізнесу;
- координація українських та міжнародних галузевих виставок, презентація конкурентних переваг регіону, встановлення контактів з великими інвесторами та організація прямого каналу зв'язку з органами публічного управління регіону.

Розроблено фактори інноваційно-інвестиційної привабливості, механізми підтримки та заходи залучення інвесторів до середнього та малого бізнесу регіональної системи.

Так, факторами інноваційно-інвестиційної привабливості регіональних систем є:

- доступність фінансових ресурсів різної тривалості;
- доступність персоналу необхідної кваліфікації, технічних спеціалістів;
- якість та доступність електропостачання, цін на електроенергію;

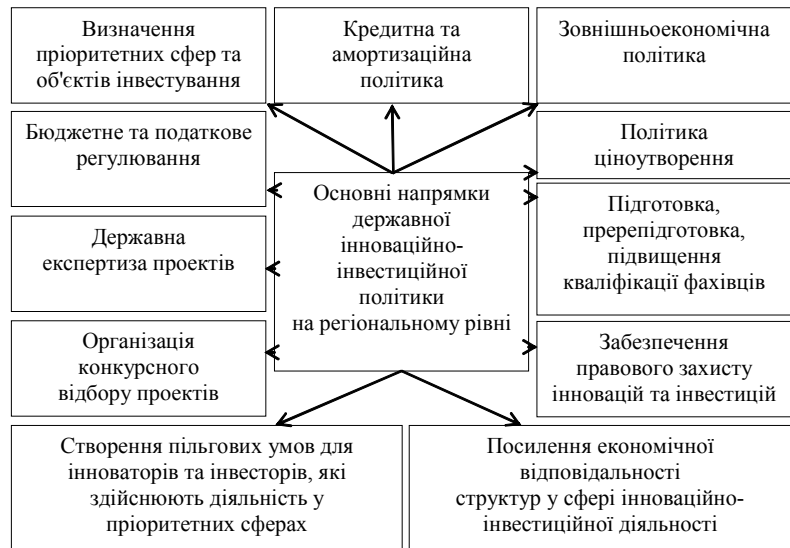

Рис. 2. Основні напрямки державної інноваційно-інвестиційної політики на регіональному рівні

- наявність регіональних програм підтримки бізнесу, пільг;
- свобода від тиску з боку перевіряючих інстанцій;
- доступність системи постачальників;
- можливість доступу до регіонального чи державного замовлення;
- наявність підготовлених інфраструктурних майданчиків для розміщення виробництва;
- відсутність недобросовісної конкуренції та тиску з боку влади та бізнесу при виборі контрагентів, відсутність корупції;
- доступ до великих систем дистрибуції вироблених товарів (торгівельні мережі тощо).

Механізмами підтримки інвесторів у середній та малій бізнес є:

- здійснення функцій гаранта з кредиту;
 - впровадження стандартів навчання, програм професійної підготовки та пререпідготовки кадрів;
 - пільги в оподаткуванні організацій, інвестиційні податкові кредити, субсидування процентної ставки за кредит, забезпечення застави;
 - відшкодування частини витрат за підключення до електромереж, встановлення граничних тарифних ставок;
 - створення довгострокових планів державного замовлення, прозорість процедур відбору конкурсантів;
 - державна підтримка (інформаційна) при "виході" на представників великих торговельних мереж та інших каналів дистрибуції;
 - створення промислових парків, підготовка портфеля майданчиків greenfield та brownfield;
 - відсутність недобросовісної конкуренції, корупції, вільний вибір контрагентів та постачальників.
- Заходами щодо розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності регіональних систем є:
- участь у всеукраїнських та міжнародних галузевих виставках, презентація конкурентних переваг регіону, встановлення контактів з інвесторами;
 - організація форумів та конференцій із представниками бізнесу;

— функціонування інтернет-порталу з актуальною та достовірною інформацією про поточний стан та можливості регіональної системи, широке розсилання інформаційних матеріалів за допомогою мережі "Інтернет".

Щоб уникнути дублювання спільні (для інвесторів одного масштабу) фактори інноваційно-інвестиційної привабливості та механізми підтримки не вказуються у галузевих групах. Подібна класифікація дозволяє найбільш повно визначити сукупність факторів інноваційно-інвестиційної привабливості (включаючи механізми підтримки та заходи за залученням) для кожного типу інвесторів з метою виявлення достатності поточних форм підтримки в регіоні та визначення наступних напрямів стратегії регіонального розвитку.

Великі компанії, володіючи фінансовими та адміністративними ресурсами, при виході на регіональний ринок враховують обсяг макрорегіонального ринку та перспективи його розвитку. До прикладу, необхідно сконцентруватися на наданні швидких та ефективних за вартістю форм підтримки, оскільки великі компанії (у особливості компанії споживчого сектору) працюють за моделлю великих обсягів випуску за невисокої норми прибутку. Для вирішення проблем малого та середнього бізнесу органи публічного управління регіонального рівня повинні реалізовувати програми його підтримки. Фактори інноваційно-інвестиційної привабливості, що мають значення при реалізації проектів на території регіону суб'єктами малого та середнього бізнесу, багато в чому збігаються: для обох категорій важлива різноманітність і повнота доступних форм фінансування (прийнятні за вартістю кредитні ресурси різного терміну та обсягу, державна фінансова підтримка, у тому числі податкові пільги), прозорість та строки адміністративних процедур, захист прав власності та безпека ведення бізнесу, можливість підключення до електромереж та тарифи на електроенергію, доступ до ринків збуту збільшення обсягу виробництва.

Політика органів публічного управління при "виході" малих та середніх підприємств на великі торгові мережі та інші канали дистрибуції буде грати визначальну роль. Для середніх підприємств також має значення можливість отримання державного замовлення на постачання товарів та послуг, прозорість та неупередженість конкурсного відбору, оскільки дана можливість дозволяє забезпечити стабільний обсяг виробництва та реалізації продукції. При виході на ринок свобода від тиску зі сторони перевіряючих інстанцій та відсутність штучних монополій також є значними чинниками. Крім того, враховується територіальна доступність постачальників та вартість доставки необхідних виробництву ресурсів.

З метою залучення великих інвесторів у процесі реалізації державної інноваційно-інвестиційної політики, органам публічного управління на рівні регіону необхідно концентрувати зусилля на індивідуалізацію діяльності з інвесторами, брати участь у національних та зарубіжних галузевих виставках, створювати контакти та забезпечувати для інвесторів шляхи безпосередньої взаємодії.

Першочерговим фактором, що впливає на вибір інноваційно-інвестиційної привабливості закордонними

компаніями того чи іншого регіону, є обсяг та перспективи розвитку споживчого ринку, а також розвинена інфраструктура та наявність кваліфікованих фахівців та техніків зі знанням іноземних мов.

Тому розроблено фактори інноваційно-інвестиційної привабливості, механізми підтримки та заходи залучення іноземних інвесторів.

Так, факторами інноваційно-інвестиційної привабливості є:

- створення ефективних каналів комунікації між владою та бізнесом, швидкість реагування на потреби інвесторів;

- наявність соціальної інфраструктури;

- доброзичливе ставлення органів публічного управління до інвесторів, надання підтримки, гарантія виконання взятих на себе зобов'язань;

- обсяг регіонального та макрорегіонального ринку;

- імідж регіональної системи;

- захист прав власності інвесторів;

- наявність висококваліфікованих кадрів із знанням іноземних мов.

Механізмами підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності є:

- доступ до органів публічного управління регіону, сприяння реалізації проекту, оперативна та своєчасна реалізація запропонованих ініціатив;

- створення адекватних промислових майданчиків, відповідних потребам конкретного інвестора або інвестиційного проекту;

- розвиток соціальної інфраструктури, створення комфортних та прийнятних за вартістю умов життя для трудових мігрантів;

- розробка маркетингових стратегій та розвиток бренду регіону.

Заходами щодо розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності є:

- створення, розвиток та просування бренду в іноземних ЗМІ, елементи "агресивного" інвестиційного маркетингу;

- проведення конференцій з участю міжнародних інвесторів та офіційних осіб, прийом офіційних делегацій;

- участь в міжнародних виставках, презентація регіону та інвестиційних можливостей;

- наявність інформації про регіон та умови ведення бізнесу на умовах інвестора.

Існує позитивний вплив потоків експорту та імпорту на приплив прямих іноземних інвестицій у країну. Отже, зовнішня політика, спрямована на інтеграцію країни до системи світогосподарських зв'язків, є істотним фактором, що стимулює приплив іноземних інвестицій до країни. З практичного погляду розуміння причинно-наслідкових зв'язків між експортом, імпортом та прямими іноземними інвестиціями у відкритій економіці дозволяє профільним органам публічного управління точніше прогнозувати прямі та непрямі ефекти від різних заходів державної зовнішньоторговельної політики. Перехід на цифрову платформу у реалізації документообігу збільшить оперативні взаємозв'язки та прискорить процес формування інноваційно-інвестиційних проектів.

Для підприємств — виробників сільськогосподарської продукції першорядне значення мають такі фактори: біологічні ресурси території — природні та кліматичні фактори, наявність та якість сільськогосподарських земель, інфраструктура (насамперед — інженерна), а також дешева робоча сила для роботи у сільській місцевості. Не менш важливою є можливість встановлення контактів з великими мережами дистрибуції та з підприємствами харчової промисловості.

Тому необхідно узагальнити значні чинники інноваційно-інвестиційної привабливості сільськогосподарської регіональної системи:

- природно ресурсні фактори;
- наявність вільних людських ресурсів у працездатному віці у сільській місцевості та їх вартість;
- наявність вільних земель сільськогосподарсько-го призначення;
- потенціал збуту на рівні регіональної системи;
- можливість підключення до мереж інженерної інфраструктури у сільській місцевості.

Механізми підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності регіональної системи потрібно поділити окремо для особистих селянських господарств і фермерських господарств, та для великих аграрних товаровиробників.

Такими механізмами для особистих селянських господарств, фермерських господарств та інших малих форм господарювання є:

- субсидії на відшкодування частини процентної ставки за інвестиційними кредитами (позиками) в агропромисловому комплексі;
- субсидії на надання непов'язаної підтримки сільськогосподарським товаровиробникам в рослинництві;
- надання грантів у вигляді субсидій особистим селянським (фермерським) господарствам на підтримку фермерів-початківців, на розвиток сімейних тваринницьких ферм на основі особистих селянських (фермерських) господарств;
- надання грантів у вигляді субсидій сільськогосподарським споживчим кооперативам на розвиток матеріально-технічної бази сільськогосподарського споживчого кооперативу;
- консультативне обслуговування малих форм господарювання.

Механізмами підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності регіональної системи для великих аграрних товаровиробників є:

- субсидії на відшкодування частини витрат на сплату відсотків за інвестиційними кредитами, отриманими на будівництво, модернізацію, реконструкцію та переробці м'ясо-молочної худоби;
- субсидії на відшкодування частини прямих витрат на створення та модернізацію об'єктів агропромислового комплексу, а також на придбання техніки та обладнання;
- субсидії на підвищення продуктивності у молочному скотарстві;
- субсидії на відшкодування частини витрат на придбання молодняку ВРХ молочного напрямку;
- субсидії на сприяння досягненню цільових показників регіональних програм розвитку агропромислового комплексу.

Отже, залежно від масштабів діяльності різні інвестори потребують різних форм регіональної підтримки.

Як і для будь-якого малого бізнесу, значення для малих фермерських господарств мають простота та прозорість адміністративних процедур, відсутність бар'єрів у процесі виходу на ринок. Сільськогосподарські підприємства на певних етапах свого розвитку не обходяться без відповідного фінансування держави.

Підприємства харчової промислової зони залежать від рівня сільгоспвиробників регіональних систем, від системи реалізації товарів, від певного рівня конкурентного середовища, від якості транспортних потоків. Фінансування та допомога з боку виробників харчового сектора незначно відрізняється від заходів підтримки інших обробних виробництв (пільги та субсидії, особливості на придбання обладнання, протекціоністська політика, розвиток та доступність інфраструктури).

Отже, узагальнимо чинники інноваційно-інвестиційної привабливості харчової промислової зони регіональної системи:

- сировинна база (наявність у регіоні якісної сільськогосподарської продукції);
- потенціал збуту;
- купівельна спроможність місцевого населення;
- логістична доступність міст районного значення та інших ринків збуту;
- конкурентне середовище.

Механізмами підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності харчової промислової зони регіональної системи є:

- субсидування за кредитами на технічне переозброєння, застосування податкових пільг;
- субсидування витрат на створення енергоефективного виробничого процесу, а також ефективної системи утилізації відходів;
- створення сучасної інфраструктури для зниження витрат при зберіганні, транспортування та логістика харчової продукції;
- проведення розумної протекціоністської політики з метою імпортозаміщення із захисту продовольчого ринку щодо продукції, що має соціальне значення.

Узагальнимо чинники інноваційно-інвестиційної привабливості хімічного виробництва регіональної системи:

- забезпеченість виробничої ресурсної бази;
- обсяг регіонального та макрорегіонального ринків збуту, низький рівень транспортних витрат при збуті продукції на макрорегіональних та зарубіжних ринках;
- кваліфіковані трудові ресурси;
- можливість підключення до інженерних мереж;
- розвинена транспортна інфраструктура.

Механізмами підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності хімічної промисловості у регіональній системі є:

- відшкодування частини витрат на модернізацію виробничих потужностей та заміни фізично зношеного обладнання;
- відшкодування частини витрат, спрямованих на підвищення ефективності використання сировини та енергії з метою вирішення екологічних проблем.

Узагальнимо чинники інноваційно-інвестиційної привабливості виробництва будівельних матеріалів регіональної системи:

- місткість регіонального ринку збуту;
- динаміка та перспективи житлового будівництва в даному та сусідніх регіонах;
- наявність ресурсної бази;
- можливість підключення до мереж інженерної інфраструктури;
- наявність розвиненої транспортної інфраструктури.

Механізмами підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності виробництва будівельних матеріалів у регіональній системі є:

- субсидування частини витрат на використання на підприємствах будівельної промисловості енергозберігаючих технологій та ефективної системи утилізації відходів;
- вжиття заходів щодо вдосконалення системи стандартизації та сертифікації будівельних матеріалів, виробів та конструкцій;
- визначення обсягів гарантованого фінансування програм з капітального ремонту житлового фонду, реанімація програми з ліквідації аварійного житла;
- розробка заходів щодо відтворення та розвитку системи професійної технічної освіти для будівельної індустрії.

Отже формування заходів та механізмів залучення інвесторів, а також напрямів розвитку інвестиційної діяльності буде здійснюватися з урахуванням інтересів інвесторів у пріоритетних інвестиційних галузях, зокрема — у виробництві будівельних матеріалів та у хімічному виробництві.

Подібні імперативи до території реалізації інноваційно-інвестиційних проектів пред'являють інвестори в хімічному виробництві. Ресурсна база, географічне розташування (потенціал експорту), інженерна та транспортна інфраструктура та доступність кадрів необхідної кваліфікації визначають вибір локації виробництва галузі.

Виробництво будівельних матеріалів безпосередньо залежить від обсягів планованого будівництва в регіоні, таким чином, формування планів капітального ремонту житла, державних замовлень на продукцію галузі для будівництва соціального житла та створення схем територіального планування спростить прогнозування обсягів та потенціалу галузі, допоможе залучити інвесторів.

Необхідні напрямки вдосконалення, такі як спрощений механізм надання виробничих майданчиків для підприємств галузі, стандартизація необхідної продукції також позитивно позначається на інвестиційному кліматі для виробників будівельних матеріалів.

У діяльності обробних виробництв ключовими факторами є рівень соціально-економічного розвитку регіональної системи, рівень індустріалізації, динаміка промислового виробництва в регіоні та наявність виробничої, інженерної та транспортної інфраструктури для виробництва та збуту продукції.

Узагальнимо чинники інноваційно-інвестиційної привабливості обробних виробництв регіональної системи:

- динаміка розвитку промислового виробництва;
- можливість підключення до інженерних мереж;
- наявність промислових парків;

— логістичні можливості транспортування продукції;

- наявність кваліфікованих трудових ресурсів;
- соціально-економічний стан регіону;
- рівень індустріалізації.

ВИСНОВКИ

Механізмами підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності обробних виробництв у регіональній системі є:

- субсидування процентних ставок за банківськими кредитами;
- фінансування НДДКР, зокрема, за державними контрактами та науковий супровід інноваційно-інвестиційних проектів;
- впровадження нормативно-правових та фінансових інструментів, які забезпечують інноваційно-інвестиційний розвиток галузей промисловості;
- застосування податкових пільг, пряме фінансування;
- субсидування за кредитами на технічне переозброєння;
- формування механізмів підготовки необхідних трудових ресурсів;
- фінансування підприємств-споживачів вітчизняного машинобудування.

Допомога держави у сфері технічного переозброєння підприємств (субсидії за кредитами на модернізацію виробництва, лізингових кредитів, підтримка фінансування НДДКР) та політика протекціонізму підприємств галузі також має важливу роль при реалізації інноваційно-інвестиційних проектів у обробних виробництвах.

Література:

1. Грод М., Резнікова Н. Фінансові та інвестиційні інструменти сприяння циркулярній економіці: сталий розвиток і кліматична нейтральність як тригери озеленення міжнародних ринків капіталу. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: економічні науки. 2023. № 3 (318). С. 249—259.
2. Урба С. І., Червона О. Ю. Аналіз фінансового забезпечення розвитку аграрного сектору економіки України. Бізнес-навігатор. 2019. Вип. 2. С. 37—41.
3. Бутко М., Зеленський С., Акименко О. Сучасна проблематика оцінки інвестиційної привабливості регіону. Економіка України. 2015. № 11. С. 30—37.

References

1. Grod, M. and Reznikova, N. (2023), "Financial and investment tools for promoting the circular economy: sustainable development and climate neutrality as triggers for the greening of international capital markets", Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences, vol. 318, no. 3, pp. 249—259.
2. Urba, S. I. and Chervona O. Yu. (2019), "Analysis of financial support for the development of the agrarian sector of the economy of Ukraine", Biznes-navihator. Vol. 2, pp. 37—41.
3. Butko, M., Zelenskyi, S. and Akymenko, O. (2015), "Modern problems of assessing the investment attractiveness of the region", Ekonomika Ukrayiny, Vol. 11, pp. 30—37.

Стаття надійшла до редакції 04.09.2023 р.